

[Jørgen Gram.]

skoler blev tilbagekaldt i juni 1945, samt at det ved lov nr. 610 af 21. december 1945 § 9 fastsattes, at skoler i de sønderjyske landsdele med tysk undervisningssprog ikke har ret til at afholde statskontrollerede eksaminer. Baggrunden for dette forbud mod tysksprogede skoler var denne: lad nu den tyske nationalistiske og nazistiske aggressivitet få tid til at dampe lidt af — om jeg må betegne det sådan. Derfor blev forbudet opretholdt både i 1946 og i 1952 ved nye behandlinger i rigsdagen.

Det er forklarligt, at det tyske mindretal har ønsket forbudet hævet. Nu, 10 år efter besættelsens ophør, hvor store politiske begivenheder har fundet sted, står vi forhåbentlig foran en fredelig udvikling i et vestallieret forbund med Tyskland som bundsfælle. Der kan da være grund til at tage problemerne op til ny vurdering, også fra vor side. Det er det, der er sket ved forhandlingerne i København og Bonn, ikke mindst på skolevæsenets område, og et af resultaterne er det foreliggende lovforslag.

Jeg kan straks sige på mit partis vegne, at vi går ind for den foreslåede ændring i princippet. Det er at følge frihedslinien op ovenpå den absolut rigtige private skoleordning, som både syd og nord for grænsen blev gennemført efter 1945, og hvis der fra tysk side vises virkelig gensidighed og god vilje, lægges hermed grunden til fremtidigt frugtbart samarbejde.

Man må finde det naturligt, at tysksindede forældre ønsker deres børn fortsat undervist i tysk ånd, den tyske ånd, som de har fået gennem deres skoleundervisning i de lavere klasser. Tiden er jo sådan, at flere og flere ønsker deres børn undervist i videregående almindelige skoler, oftest med eksamen som mål. Det er naturligt, at dette også gælder tysksindede forældre i Nord-slesvig, og lige så naturligt er det, hvis forældrene ønsker deres børns skolegang i eksamensskolerne indtil studentereksamen fortsat i samme tyske ånd og sfære som i de første skoleår. Det tilsvarende gælder jo de danske forældre syd for grænsen for deres børns vedkommende, inden endelig afslutning af deres uddannelse ved universitet o. lign. finder sted.

Når forbudet mod tyske eksamensskoler nu hæves, behøver jeg vel ikke at nævne,

at tyskunderviste børn stadigvæk er velkomne i danske skoler, uanset opdragelse og sindelag. Vi ønsker ingen isolation, men vil på den anden side ikke tvinge en fælles skolegang for tyske og danske igennem. Det er frihedens princip, vi fortsætter.

Efter Bonn-erklæringerne og vedtagelsen af den her omhandlede lovændring vil der på begæring af mindretallet kunne oprettes videregående almindelige skoler med tysk undervisningssprog og med ligeberettigede statskontrollerede eksaminer. Det er en naturlig forudsætning, at skolerne tilnærmes det danske skolevæsen. Jeg forstår dette således, at eksamen og den almene viden fra disse skoler skal være på højde med, hvad der opnås i alle andre tilsvarende danske skoler. Mit parti og jeg kan tiltræde dette, men der kan ønskes oplysninger om, hvad man forstår ved „at tilnærmes“ det pågældende lands skolevæsen, og om andre praktiske ting, som gør en udvalgsbehandling ønskelig. Under en sådan vil der vel også være mulighed for at høre nærmere om håndhævelsen af tilsvarende bestemmelser syd for grænsen og andre ting, der måtte kunne komme for.

Det er mig bekendt, at der findes afvigende meninger om, hvorvidt den i lovforslaget foreslåede ændring er ønskelig. Mit parti og jeg nærer som sagt ingen betænkelighed. Vi drøfter her kun et område af det folkelige samliv ved grænsen; men det er et af de mest betydningsfulde. Bitre erfaringer dukker op i vort sind; men hvis det er alvor med snakken om, at et fredeligt samarbejde mellem vore to nationer bør være tidens løsen nu, ja, da rækker vi hermed hånden ud i forventning om, at danske syd for grænsen herefter i alle instanser må møde det frisind og den tolerance, som tit har været savnet. Er dette frisind og denne tolerance ikke tilstede, kan ingen bro bygges mellem vore to folk; men vi går ud fra her, at den ånd, som har været drivfjederen i Bonnforhandlingerne og -erklæringerne, må slå igennem i ethvert forhold mellem det tyske og det danske folk.

Under denne forudsætning vil også grænsbefolkningen i Nordslesvig nu finde en god og tidssvarende afslutning af debatterne om formerne for skolevæsenets liv og opbygning. Der vil herefter være givet hele befolkningen mulighed for fuld selvbestem-